

Bestuursagenda LBVSO 2025-2026

Inleiding

De LBVSO zet zich o.a. in voor de belangen van leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs en leerlingen en studenten met ondersteuningsbehoeften binnen het regulier onderwijs. Wij streven naar een onderwijssysteem waarin iedere leerling en student, ongeacht beperking of achtergrond, gelijke kansen krijgt en actief kan participeren in zijn of haar onderwijsomgeving.

Introductie LBVSO: LBVSO vertegenwoordigt een brede groep leerlingen en studenten: zoals de (V)SO-leerlingen, thuiszitters, praktijkonderwijsleerlingen, IVIO- en Vavo-studenten, leerlingen in residentiële instellingen, en degenen die vanuit al deze doelgroepen doorstromen naar dagbesteding, arbeid of vervolgopleidingen (MBO, HBO, WO). Onze betrokkenheid is dus divers en diepgaand, en we stellen de leerling en student en hun specifieke behoeften altijd centraal. We hebben een zeer groot bereik, waarbij leerlingen en studenten in de leeftijd van 4/5-27 jaar zich bij ons melden. Veelal zijn dit kinderen en jongeren met een beperking en/of extra ondersteuningsbehoefte. Onze verzamelde data waarborgt dat de belangen van deze leerlingen en studenten niet over het hoofd worden gezien.

Daarnaast draagt LBVSO actief bij aan wetenschappelijke onderzoeken, zoals:

- **Leesonderwijs en toegankelijke les- en examenmaterialen (onderzoek door Els Stronks).**
- **Arbeid en doorstroom jongeren met mentale beperking (onderzoek door ZonMW).**
- **Inclusieve schoolgebouwen en belongingness in onderwijs (onderzoek door Rieffe Build 4 Belongings).**

In dit boekje presenteren we onze bestuursagenda voor 2025-2026. Hierin benoemen we de belangrijkste thema's waarvoor wij ons hard maken, inclusief concrete actiepunten en voorstellen ter verbetering van het onderwijs voor onze doelgroep. Dit document dient als leidraad voor gesprekken met beleidsmakers, waaronder de staatssecretaris, en andere betrokken partijen binnen het onderwijs.

1. Leerlingenvervoer

Inleiding: Veel leerlingen in het speciaal onderwijs en leerlingen met ondersteuningsbehoeften ervaren problemen met leerlingenvervoer. Dit leidt tot lange reistijden, gebrek aan continuïteit en onduidelijke regelgeving rondom toekenning.

Actiepunt:

- **Heldere landelijke richtlijnen voor toekenning en organisatie van leerlingenvervoer.**
- **Snellere bezwaarprocedures bij geschillen over vervoersindicatie.**
- **Betere afstemming tussen gemeenten en scholen.**

2. Kansengelijkheid

Inleiding: Er is een grote kloof tussen leerlingen met en zonder extra ondersteuningsbehoeften als het gaat om onderwijsdeelname, examinering en doorstroommogelijkheden.

Actiepunt:

- **Meer aandacht voor gelijke onderwijskansen in beleidsvorming.**
- **Extra begeleiding en ondersteuning bij staatsexamens en overgangsmomenten.**
- **Aanpak van financiële drempels voor leerlingen met een beperking.**

3. Wet verzuim en veiligheid

Inleiding: Veel leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften worden onterecht als verzuimers aangemerkt, terwijl de oorzaak ligt in ontbrekende ondersteuning. Daarnaast is er onvoldoende preventiebeleid om verzuim te voorkomen.

Actiepunt:

- **Structurele monitoring van verzuimcijfers onder leerlingen met ondersteuningsbehoeften.**
- **Wettelijke verankering van preventieve maatregelen om schooluitval te voorkomen.**
- **Betere samenwerking tussen scholen, gemeenten en ouders om verzuim te verminderen.**

4. Staatsexamens

Inleiding: Veel staatsexamenkandidaten lopen tegen knelpunten aan, zoals beperkte inzage en ontoegankelijke examenprocedures.

Actiepunt:

- **Flexibele examenmomenten en gespreide afname borgen.**
- **Inzage in schriftelijke examens vóór mondelinge examens.**
- **Digitalisering en toegankelijkheid verbeteren.**

5. Inspraak en hoorrecht

Inleiding: Leerlingen moeten structureel betrokken worden bij onderwijsbeslissingen en beleid.

Actiepunt:

- **Verankeren van leerlingeninspraak op schoolniveau.**
- **Versterken van hoorrecht bij beleidsvorming.**
- **Deelname aan beleidvorming vanaf de tekentafel.**
- **Ons ontwikkelde plan FIX je Participatie laten uitrollen.**

6. Participatie en workshops participatie

Inleiding: Leerlingen met een ondersteuningsbehoefte worden nog te weinig betrokken bij beslissingen over hun eigen onderwijs. Betere participatie draagt bij aan een inclusiever en effectiever onderwijssysteem.

Actiepunt:

- **Onze workshops over leerlingenparticipatie en rechten.**
- **Ondersteuning bij het opzetten van leerlingenraden.**
- **Verstevigen van de positie van leerlingen in de MR en GMR.**

7. Inclusief onderwijs workshops

Inleiding: Veel scholen worstelen met de praktische uitvoering van inclusief onderwijs. Er is behoefte aan concrete handvatten en kennisoverdracht.

Actiepunt:

- **Organiseren van onze workshops voor scholen over inclusief onderwijs.**
- **Kennisdeling over ondersteuningsmogelijkheden en aanpassingen in de klas.**
- **Pilotprojecten waarin scholen ervaringen delen en inclusie concreet maken.**

8. Sport en Bewegen

Inleiding:

Veel leerlingen met een beperking of extra ondersteuningsbehoefte hebben beperkte toegang tot sportactiviteiten, wat hun fysieke en mentale gezondheid negatief beïnvloedt.

Actiepunten:

- **Toegankelijke sportprogramma's en aangepaste gymvoorzieningen op scholen.**
- **Samenwerking met sportverenigingen om deelname van leerlingen met een beperking te bevorderen.**
- **Extra budget en ondersteuning voor scholen om inclusief bewegingsonderwijs en zalen aan te bieden.**

9. Mentale welzijn

Inleiding: De mentale druk op leerlingen is toegenomen, vooral onder leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. Het gebrek aan passende begeleiding leidt tot uitval en verminderde leerprestaties.

Actiepunt:

- **Structurele aandacht voor mentale gezondheid in het onderwijsbeleid.**
- **Betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulpverlening.**
- **Laagdrempelige psychologische ondersteuning beschikbaar stellen binnen scholen.**

10. Kinderrechten en VN-verdrag Handicap

Inleiding: Veel onderwijsinstellingen voldoen nog niet aan de verplichtingen onder het VN-verdrag Handicap. Dit leidt tot structurele uitsluiting van leerlingen met beperkingen.

Actiepunt:

- **VN-verdrag Handicap actief implementeren binnen onderwijsinstellingen.**
- **Trainingen voor schoolbesturen en docenten over kinderrechten en inclusie.**
- **Periodieke monitoring en evaluatie van inclusieve maatregelen binnen scholen.**

11. VT-meldingen

Inleiding: Leerlingen en ouders worden vaak geconfronteerd met meldingen bij Veilig Thuis (VT) zonder duidelijke communicatie of onderbouwing. Dit kan leiden tot onnodige stress en negatieve gevolgen.

Actiepunt:

- **Meer transparantie in VT-meldingsprocedures en heldere communicatie richting ouders en leerlingen.**
- **Betere controle op de rechtmatigheid van meldingen.**
- **Extra ondersteuning voor gezinnen die ten onrechte worden geconfronteerd met VT-meldingen.**

12. Thuiszitters

Inleiding: Het aantal thuiszitters blijft onaanvaardbaar hoog. Ondanks afspraken en beleidsmaatregelen blijft er een tekort aan structurele oplossingen.

Actiepunt:

- **Effectieve samenwerkingen tussen scholen, gemeenten en zorginstellingen om thuiszitten te voorkomen.**
- **Alternatieve leertrajecten, inclusief hybride en digitaal onderwijs, structureel mogelijk maken.**
- **Doorzettingsmacht versterken voor snellere oplossingen bij vastlopende situaties.**

13. Armoede en schulden

Inleiding: Steeds meer leerlingen groeien op in armoede, wat hun onderwijskansen en welzijn negatief beïnvloedt. Zonder passende ondersteuning ontstaan er grote leerachterstanden en sociale uitsluiting.

Actiepunt:

- **Schoolontbijt en gratis schoolbenodigdheden structureel organiseren voor kwetsbare leerlingen.**
- **Maatregelen om de financiële drempels voor excursies, examens en studiemateriaal te verlagen.**
- **Specifieke ondersteuning voor gezinnen met schulden, inclusief schuldhulpverlening op schoolniveau.**

14. Wet Kwaliteit VSO

Inleiding: De kwaliteit van het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) is niet altijd gewaarborgd. Er zijn te grote verschillen tussen scholen en er is onvoldoende toezicht op de inhoudelijke kwaliteit.

Actiepunt:

- **Heldere richtlijnen en kwaliteitscriteria voor VSO-instellingen vastleggen.**
- **Betere controle en inspectie op de onderwijskwaliteit en ondersteuning binnen het VSO.**
- **Extra scholing en certificering van docenten binnen het VSO om kwaliteit te waarborgen.**

15. Passend en inclusief onderwijs

Inleiding: Passend onderwijs is in theorie een goed streven, maar in de praktijk vallen veel leerlingen tussen wal en schip. Inclusief onderwijs vereist meer dan enkel fysieke plaatsing; het gaat om échte toegankelijkheid en passende ondersteuning.

Actiepunt:

- **Duidelijke afspraken over de rol van gespecialiseerd onderwijs aparte locaties behouden, binnen agenda inclusief onderwijs.**
- **Zorg ervoor dat ondersteuning niet afgebouwd wordt onder het mom van inclusie.**
- **Concrete richtlijnen over hoe scholen inclusief onderwijs structureel moeten vormgeven.**
- **Zorg ervoor dat niet nu al veel gespecialiseerde scholen sluiten onder het mom “inclusief onderwijs komt eraan dus wij moeten wel sluiten”.**
- **Wet inclusief onderwijs.**
- **Her prioriteren verbeteragenda’s passend onderwijs en staatsexamens.**

16. FIX-programma’s (FIX je OPP, FIX je FIT, Autismeaanpak, FIX je PARTICIPATIE)

Inleiding: LBVSO heeft verschillende programma’s ontwikkeld om leerlingen met een ondersteuningsbehoefte gericht te helpen. Deze initiatieven sluiten aan bij de behoefte aan betere begeleiding en participatie.

Actiepunt:

- **FIX je OPP: Helpt bij het verbeteren van Ontwikkelingsperspectief Plannen (OPP) voor leerlingen.**
- **FIX je FIT: Richt zich op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van thuiszittende leerlingen en studenten. Voortraject wat nodig is voordat er gestart kan worden met les en weer terug naar school..**
- **Autismeaanpak: Gericht op specifieke ondersteuning voor leerlingen met autisme.**
- **FIX je PARTICIPATIE: Zorgt ervoor dat leerlingen beter betrokken worden bij besluitvorming en inspraak.**

17. Autismeaanpak

Inleiding: Autistische leerlingen krijgen vaak niet de juiste ondersteuning in het onderwijs. De huidige systemen sluiten onvoldoende aan bij hun behoeften, waardoor schooluitval en thuiszitten een groot probleem blijven.

Actiepunt:

- **Structurele verankering van de autisme aanpak in het onderwijsbeleid.**
- **Oprichting van regionale autisme-expertisecentra.**
- **Betere scholing van docenten in autismevriendelijke onderwijsmethoden.**

18. Kwaliteit van lerarenopleidingen

Inleiding: Veel docenten krijgen onvoldoende scholing over passend en inclusief onderwijs. Hierdoor ontbreken de juiste vaardigheden om leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften optimaal te begeleiden.

Actiepunt:

- **Verplichte inclusiemodules in lerarenopleidingen.**
- **Versterking van specialistische scholing voor docenten.**
- **Meer stageplekken en werkervaringstrajecten binnen scholen met gespecialiseerd onderwijs.**

19. Digitaal afstandsonderwijs

Inleiding: Autistische leerlingen krijgen vaak niet de juiste ondersteuning in het onderwijs. De huidige systemen sluiten onvoldoende aan bij hun behoeften, waardoor schooluitval en thuiszitten een groot probleem blijven.

Actiepunt:

- **Structurele verankering van de autisme aanpak in het onderwijsbeleid.**
- **Oprichting van regionale autisme-expertisecentra.**
- **Betere scholing van docenten in autismevriendelijke onderwijsmethoden.**

20. Doorzettingsmacht

Inleiding: Veel leerlingen vallen tussen wal en schip doordat scholen en samenwerkingsverbanden geen beslissingen durven of kunnen nemen. Doorzettingsmacht is nodig om escalaties te voorkomen en leerlingen een passend onderwijsaanbod te bieden.

Actiepunt:

- **Wettelijke vastlegging van doorzettingsmacht bij inspectie en samenwerkingsverbanden bij onderwijsdiscussies en bewaking van kwaliteit onderwijs.**
- **Versterking van samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.**
- **Onafhankelijke toetsing bij vastlopende casussen.**

21. Praktijkonderwijs

Inleiding: Leerlingen in praktijkonderwijs verdienen betere erkenning en doorstroommogelijkheden naar vervolgopleidingen en werk. Dit onderwijs is essentieel voor jongeren die beter leren in een praktijkgerichte omgeving.

Actiepunt:

- **Meer erkenning en financiering voor praktijkonderwijs.**
- **Betere afstemming tussen praktijkonderwijs en het MBO.**
- **Stimulering van werkleertrajecten in samenwerking met werkgevers.**

22. Veiligheid, discriminatie en sociale veiligheid

Inleiding: Veel leerlingen ervaren discriminatie, pesten en sociale uitsluiting. Vooral leerlingen met een beperking of andere ondersteuningsbehoefte worden hier regelmatig mee geconfronteerd en ligt de aantallen schrikbarend hoger. Sociale veiligheid is een fundamenteel recht en moet actief gewaarborgd worden.

Actiepunt:

- **Onderzoek naar veiligheid, sociale veiligheid en discriminatie onder leerlingen en studenten met een beperking.**
- **Schoolbrede aanpak tegen discriminatie en uitsluiting.**
- **Betere meldprocedures en ondersteuning voor leerlingen die hiermee te maken krijgen.**
- **Scholing voor leraren over hoe sociale veiligheid effectief gewaarborgd kan worden.**
- **Aangepaste programma's met maatwerk.**

23. OZA en ABA

Inleiding: Er is nog steeds een gebrek aan bewustzijn over de schadelijke effecten van Applied Behavior Analysis (ABA) binnen het onderwijs. Ook Onderwijs Zorg Arrangementen (OZA) bieden niet altijd de juiste ondersteuning en hebben onvoldoende toezicht.

Actiepunt:

- **Verwijdering van ABA-gerelateerde methodes binnen onderwijs en zorg.**
- **Strengere richtlijnen en controle op OZA's.**
- **Beter toezicht en wetenschappelijke evaluaties van ondersteuningsmethodes binnen het onderwijs.**

24. Onderwijs en Arbeidsmarkt

Inleiding: Veel leerlingen met een ondersteuningsbehoefte hebben moeite met de overgang van onderwijs naar werk. Betere samenwerking tussen scholen en werkgevers is nodig.

Actiepunt:

- **Meer stages en werk-leertrajecten.**
- **Betere begeleiding bij de overgang naar werk.**
- **Overbrugging van regelgeving tussen onderwijs en sociale zekerheid.**

25. Examenmateriaal en toegankelijkheid

Inleiding: Veel examenmaterialen zijn niet toegankelijk voor leerlingen met een beperking.

Actiepunt:

- **Aanpassen van examenmateriaal voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften.**
- **Implementatie van digitale en audioversies van examens.**
- **Toegankelijke examenruimtes en hulpmiddelen garanderen.**

26. Oorlog in de klas

Inleiding: De huidige geopolitieke situatie heeft invloed op de klasdynamiek en hoe gevoelige onderwerpen worden besproken.

Actiepunt:

- **Trainingen voor docenten over hoe om te gaan met gevoelige thema's.**
- **Veilig klimaat in de klas waar alle leerlingen zich gehoord voelen.**
- **Geschiedenislessen actualiseren en objectief houden.**

27. Basisondersteuning herziening

Inleiding: De huidige basisvoorzieningen in het onderwijs zijn niet toereikend voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften.

Actiepunt:

- **Herdefiniëring van basisvoorzieningen met verplichte inclusieve elementen.**
- **Structurele evaluatie en verbetering van ondersteuningspakketten.**
- **Breder inzetbare en beter gefinancierde ondersteuningsteams.**
- **Aparte en extra basisondersteuning voor o.a.: autisme en andere beperkingen.**

28. Suïcidepreventie

Inleiding: Mentale gezondheidsproblemen nemen toe onder jongeren, en het aantal suïdepogingen onder leerlingen met een beperking of extra ondersteuningsbehoefte blijft zorgwekkend hoog en hoger.

Actiepunten:

- **Verplichte suïcidepreventietrainingen voor docenten en ondersteunend personeel.**
- **Laagdrempelige toegang tot schoolpsychologen en vertrouwenspersonen.**
- **Integratie van mentale gezondheidsprogramma's binnen het onderwijs.**

29. LHBTQI+ Inclusie

Inleiding: Veel LHBTQI+ leerlingen ervaren discriminatie en een gebrek aan acceptatie binnen het onderwijs. Dit leidt tot onveiligheid en verhoogde uitval.

Actiepunten:

- **Actieve bewustwordingscampagnes en inclusieve voorlichting over gender en seksuele diversiteit.**
- **Betere klachtenprocedures en meldpunten voor discriminatie op scholen.**
- **Training voor docenten om LHBTQI+ inclusie te bevorderen.**

30. Vooroordelen Diagnoses en Onderwijsaanbod

Inleiding: Veel leerlingen met een diagnose, zoals autisme of ADHD, worden beperkt in hun onderwijskansen door vooroordelen en een tekort aan passend onderwijsaanbod.

Actiepunten:

- **Betere screening en diagnoseprocessen zonder stigma.**
- **Ruimere onderwijskeuzes voor leerlingen met een diagnose.**
- **Scholing van docenten om stereotypen over diagnoses te doorbreken.**

31. Residentieel Onderwijs en Betere Doorstroommogelijkheden

Inleiding: Leerlingen in residentiële instellingen hebben vaak beperkte doorstroommogelijkheden naar regulier onderwijs of vervolgoopleidingen.

Actiepunten:

- **Betere begeleiding en ondersteuning voor leerlingen die uitstromen uit residentiële instellingen.**
- **Heldere afspraken tussen residentiële instellingen en reguliere scholen.**
- **Meer flexibele onderwijsroutes voor deze doelgroep.**
- **Betere doorstroommogelijkheden.**
- **Pilot starten n.a.v. aangenomen motie D66.**

32. Structuur en Professionalisering van LBVSO

Inleiding: LBVSO blijft werken aan de verdere professionalisering en uitbreiding van haar organisatie om de belangen van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte nog beter te behartigen.

Dit vraagt om structurele verbeteringen in onze werkwijze, ledenbetrokkenheid en professionalisering van meldsystemen en beleidsontwikkeling.

Actiepunten:

- **Schoollidmaatschappen en schoolvertegenwoordigers uitbreiden: Meer leerlingen en scholen actief betrekken bij LBVSO, zodat de vertegenwoordiging nog breder en inclusiever wordt.**
- **Professionalisering meldsystemen: Verbetering van klachten- en meldprocedures, zodat signalen vanuit leerlingen sneller en effectiever worden opgepakt.**
- **Doorontwikkeling FIX-programma's: Verdere versterking en uitbreiding van FIX je OPP, FIX je FIT, Autismeaanpak en FIX je PARTICIPATIE om scholen en leerlingen praktische handvatten te bieden.**
- **Subsidies en financiële professionalisering: Actief inzetten op structurele subsidies en samenwerkingen om de continuïteit van LBVSO te waarborgen en verdere beleidsontwikkelingen te kunnen bekostigen.**

Conclusie

De LBVSO blijft zich inzetten voor structurele verbeteringen in het onderwijs voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte. Dit document geeft een overzicht van onze bestuursagenda en dient als uitgangspunt voor verdere gesprekken met OCW en andere betrokken partijen. We roepen op tot concrete samenwerking en actie om de onderwijskansen voor alle leerlingen te verbeteren.

Hoewel dit document een breed scala aan thema's en actiepunten behandelt, is dit nog lang niet alles waar LBVSO zich voor inzet. Wij blijven werken aan thema's zoals toegankelijke lesmaterialen, participatie van leerlingen in schoolbeleid, verbeteringen in staatsexamens, en een betere aansluiting tussen onderwijs en zorg. Daarnaast blijven we nauw samenwerken met wetenschappers, belangenorganisaties en beleidsmakers om innovatieve en structurele oplossingen te realiseren.

Onze focus voor de komende jaren ligt op het versterken van de positie van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte, het verbeteren van inclusieve structuren en het bevorderen van maatwerk binnen het onderwijs. We hopen dat de voorstellen in dit document bijdragen aan een duurzaam onderwijssysteem waarin iedereen gelijke kansen heeft.

Wij hopen met deze agenda een solide basis te bieden voor vele gesprekken en verdere beleidsontwikkeling in de komende periode.

**Meer informatie nodig
of heb je nog vragen?
Mail ons, of ga naar
onze website.**

lbvso.nl

info@lbvso.nl

